

Teresa Białowąs

Izabela Nowak

Szkoła Podstawowa nr 25 im. Stanisława Hadyny, Chorzów

CZY EDUKACJA REGIONALNA TO TYLKO „STARY BIFYJ”

Edukacja regionalna- z czym się nam kojarzy, jak ją traktujemy? Czy tak jak w temacie referatu jak stary „bifyj” pozyskany z rupieci, stojący zakurzony w izbie lub „kąciku” tradycji? Taki mebel, może mający trochę uroku staroci, ale w sumie ciężki, niewygodny, niemodny, pokazywany okazjonalnie uczniom, bo przecież na edukację regionalną przeznaczona jest „aż” jedna godzina w miesiącu na klasę.

Otóż w istocie regionalizm to cały szereg działań różnych i różnorodnych. To praca, którą musi wykonać zespół nauczycieli na różnych przedmiotach i zajęciach pozalekcyjnych, czasami, a może nawet przede wszystkim przy okazji uczenia, wycieczek czy imprez szkolnych.

Taka formę edukacji chcielibyśmy przedstawić na przykładzie pracy szkoły, w której jesteśmy zatrudnione.

Prezentacja nasza została przygotowana właśnie na konkurs „Edukacja regionalna w szkole” i z uwagi na ograniczenia stanowi tylko skrótowy i wrywkowy opis działań szkoły.

Program edukacji regionalnej związany jest ściśle z programem wychowawczym, który budowany jest wokół postaci patrona szkoły – Profesora Stanisława Hadyny. Stanisław Hadyna - muzyk, kompozytor, literat, wychowawca młodzieży, twórca Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” - to postać wielce zasłużona dla Polski i Śląska. Ten twórca i artysta czuł się zawsze związany z miejscem swojego urodzenia, swojej młodości i miejscem swojej pracy. I choć los sprawił, że przebywał on w wielu krajach, pozostał wierny tej ziemi, z której pochodził, ziemi śląskiej.

Ta idea otwartości na świat, czyli przysłowiowych skrzydeł potrzebnych człowiekowi, a jednocześnie przywiązania do tradycji, czyli swoich korzeni przyświeca działaniom naszej szkoły.

Hasło „Jasnym trzeba być od środka” znajduje się pod portretem Hadyny w Izbie Patrona...

Co roku w grudniu lub styczniu obchodzimy Tydzień Patrona. Uczniowie biorą udział w konkursach wiedzy, plastycznych (np. strój śląski), artystycznych- pieśni lub tańce śląskie. Cykliczność tych działań oraz fakt, że w konkursach biorą udział całe klasy

powoduje, że dzieci utrwalają zdobytą wiedzę, czy umiejętności. Pod koniec VI klasy znają przynajmniej kilka śląskich pieśni, a bardziej zdolni potrafią je zaśpiewać. Tydzień Patrona często łączony jest z jasełkami lub Dniem Babci i Dziadka i uczniowie mają okazję zaprezentować się przed rodzicami, rodziną, zaproszonymi gośćmi, co motywuje ich do wysiłku, sprawia, że działania mają określony cel. Oczywiście za najlepsze występy są nagrody!

Szkoła posiada Izbę Patrona oraz Izbę Regionalną. Część eksponatów dotyczących Patrona została przekazana przez jego rodzinę. Kilka opastych tomów Księgi Patrona wraz z zawartymi w nich fotografiami stanowi dokumentację pracy szkoły. Mamy też własne publikacje książkowe np. „A Hadyna czuwa z góry” czy okolicznościowy album „10 lat ze Stanisławem Hadyną”.

W Izbie Regionalnej wiele eksponatów stanowi dar rodzin uczniów lub mieszkańców Maciejkowic.

Elementy wyposażenia mieszkania są opisane i stanowią doskonałą pomoc dydaktyczną podczas lekcji oraz służą jako rekwizyty do przedstawień o charakterze regionalnym. Stary „waszbret” służący do prania, ręczne żarna, „żelazko z duszą”, pocziwa maszyna do szycia to atrakcja dla współczesnej młodzieży.

W Izbie Patrona i Izbie Regionalnej można zobaczyć autentyczne stroje noszone kiedyś w okolicy, a nawet żołnierski mundur.

Śląskiej „godki” dzieci uczą się od siebie „na placu” już coraz rzadziej, trzeba im w tym pomóc, używając różnych słowników. Od ubiegłego roku mogą skorzystać ze „Ślabikorza”, ale i tu potrzebna jest pomoc osoby, która zna gwarę śląską.

Uczniowie realizują projekty na rzecz miejscowości, biorą udział w konkursach dotyczących miasta i regionu. Są to konkursy miejskie: „Mój Chorzów”, „Nasza Mała Ojczyzna”, „Promuj Śląsk”, „Śląska Ojczyzna Polszczyzna”. W ramach przygotowania do konkursów wykonują zdjęcia lub prezentacje multimedialne dotyczące historii i współczesności miasta.

Uczniowie naszej szkoły często wyjeżdżają na wycieczki. Taka forma edukacji jest atrakcyjna dla nich, wrażenia dłużej pozostają w pamięci niż suche opowieści.

Szkoła współpracuje stale z Zespołem Pieśni i Tańca „Śląsk”.

W Koszęcinie uczniowie nasi są częstymi gośćmi, wielokrotnie brali udział w zajęciach warsztatowych (muzycznych, plastycznych) zorganizowanych przez tamtejszych pracowników z działu edukacji.

W styczniu 2010 roku szkoła zorganizowała w ChCK dwa koncerty edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów „A to Polska właśnie”, podczas których Zespół Pieśni

i Tańca „Śląsk” zaprezentował polskie pieśni i tańce ludowo – narodowe. W koncercie uczestniczyło wtedy około 900 uczniów. Była to wspaniała lekcja folkloru i edukacji regionalnej.

Współpracujemy też z naszymi najbliższymi sąsiadami: parafią, przedszkolem, Radą Osiedla. W szkole działa Zespół Folklorystyczny „Mały Chorzów”, który bierze udział w przeglądach pieśni regionalnych, ostatnio w roku 2010 zdobył wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Muzyki i Pieśni Stanisława Hadyny, organizowanym w Bystrzycy przez Zespół „Śląsk”, wiślańskie Centrum Kultury i stowarzyszenie Ars Musica w Czeskim Cieszynie.

Dzięki przychylności Górnos Śląskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, za przyczyną Senatu RP od lat realizujemy program „Połączył na Patron” integrujący szkoły hadynowskie: PSP w Bystrzycy na Zaolziu, SP Nr 25 w Chorzowie i Szkołę we Frydku koło Pszczyny, a od niedawna także Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 2 im. Jerzego Wójcika w Piekarach Śląskich. Współpraca ta polega na corocznym spotkaniu uczniów i nauczycieli podczas programu integracyjnego obejmującego m.in. wycieczki, wspólne lekcje oraz inne atrakcje. Szkoły spotykają się też na cyklicznych konkursach, w czasie których prezentowany jest ich dorobek. Ważnym elementem spotkań jest poznanie różnorodności kultury, obyczajów i gwary z różnych regionów Śląska.

Od roku 2007 współpracujemy z Polakami na Ukrainie z Drohobycza, Łanowic, Borysławia i Stryja, a także ze szkołą ukraińską w Drohobyczu.

W roku 2010 gościliśmy także Polaków z Białorusi, nasi uczniowie – członkowie Zespołu Folklorystycznego „Mały Chorzów” wyjechali do Łanowic – polskiej wsi na Ukrainie. Jesienią 2010 roku organizowaliśmy konferencję dla przedstawicieli szkół, towarzystw polonijnych, władz oświatowych i samorządowych „Oświata w Polsce, Czechach, Ukrainie i na Litwie” z udziałem reprezentacji tych państw.

Dzięki wsparciu Miasta jesteśmy zaprzyjaźnieni ze szkołą w Ózd w dzielnicy Sajovarkonyi na Węgrzech, gościliśmy grupę z Tarnopola na Ukrainie i zawsze możemy liczyć na pomoc w realizacji programu szkół hadynowskich.

Szkoła jest organizatorem różnych konferencji dla nauczycieli. W zajęciach warsztatowych uczestniczą też uczniowie z innych szkół.

Jesienią 2008 roku realizowaliśmy program „Wyszehradzka Wieża Babel” wspólnie z grupami z Czech, Węgier i Ukrainy.

Równocześnie odbywała się konferencja dla nauczycieli matematyki „Matematyka bez granic”.

Na zorganizowanych przez naszą szkołę festynach oraz innych uroczystościach dla społeczności lokalnej możemy liczyć zawsze na wielu gości.

W organizację imprez szkolnych włączają się rodzice uczniów i mieszkańcy Maciejkowic. Na festyny zapraszani są okoliczni mieszkańcy z rodzinami i znajomymi, mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej „Republika” dla osób niepełnosprawnych.

Szkoła posiada wiernie odtworzone, zgodne z tradycją stroje regionalne podarowane przez Zespół „Śląsk”, a także nowe stroje regionalne uszyte specjalnie dla potrzeb Zespołu „Mały Chorzów” wykorzystywane podczas licznych występów i uroczystości. Stroje regionalne są czasem wypożyczane przez osoby z zewnątrz.

Nasza prezentacja dobiega końca. Przedstawiliśmy tylko skrót naszej działalności.

We wszystkich podejmowanych działaniach na rzecz społeczności szkolnej i lokalnej musimy pamiętać o przeszłości i spoglądać w przyszłość, być wierni dziedzictwu i jednocześnie stale się rozwijać, mieć korzenie i skrzydła. I niech przyświeca nam myśl naszego Patrona: „Jasnym trzeba być od środka”.